

134. *Leptusa (Megacolypisalia) laevicauda* SCHEERPELTZ, 1958 (*Coleoptera*, *Staphylinidae*), drugie pewne stanowisko z Polski

Leptusa (Megacolypisalia) laevicauda SCHEERPELTZ, 1958 (*Coleoptera*, *Staphylinidae*), the second record from Poland

– Sudety Zachodnie. Góry Stołowe, Szczeliniec Wielki, „Piekiefko”, 13 V 1995, 1 samiec, leg. R. J. POMORSKI; wypłoszony w aparacie Tullgrena z mchu pobranego z półki skalnej.

Rodzaj *Leptusa* KRAATZ, 1856 (niekiedy traktowany za podrodzaj *Sipalia* MULSANT et REY, 1853) uchodził do niedawna za jeden z najtrudniejszych w praktyce taksonomicznej rodzajów kusakowatych. Związane jest to z dużą liczbą taksonów – ok. 315 gatunków i 75 podgatunków, jednorodnością morfologiczną i skłonnością do tworzenia lokalnych gatunków i ras, zwłaszcza w rejonach górskich. Te trudności spowodowały zamęt nomenklatoryczny i taksonomiczny, co dobrze widać na przykładzie popularnego dzieła „Die Käfer Mitteleuropas”, w którym cztery gatunki podano pod nazwą *in litteris*, a we wstępie zaznaczono, że w kluczu umieszczono prawdopodobnie tylko 50% gatunków występujących w Europie Środkowej. Trudu zrewidowania tego niezwykle kłopotliwego rodzaju podjął się włoski entomolog Roberto PACE, który od roku 1975 opublikował liczne przyczynki taksonomiczne, a w 1989 wydał jego przepiękną monografię. Dzięki rewizji typów opisowych i licznych okazów z całego świata ustalił on synonimikę i zakres taksonomiczny wszystkich form. Pozwoliło mi to ustosunkować się do wcześniejszych danych dotyczących gatunków sudeckich, a wykazywanych z Polski. BURAKOWSKI, MROCZKOWSKI, STEFAŃSKA (1981: Katalog Fauny Polski, XXIII, 8: 1–330) wymieniają z Sudetów trzy krótkopokrywowe gatunki (pod nazwą rodzajową *Sipalia*): *L. flavicornis* BRANCSIK, 1874, *L. sudetica* LOKAY, 1900 i *L. brancsiki* LOHSE, 1974 – ten ostatni gatunek został w rzeczywistości opisany przez SMETANĘ w roku 1973. W świetle monografii PACE (1980) można zanotować następujące uwagi co do występowania tych gatunków w Polsce:

L. flavicornis – jest to prawdopodobnie najpospolitszy górski gatunek, posiadam okazy z Gór Stołowych w Sudetach Zachodnich i Masywu Śnieżnika w Sudetach Wschodnich. Prócz Sudetów gatunek ten był wykazywany z Beskidu Zachodniego, Wschodniego i Tatr, ale w kolekcjach europejskich często pod tą nazwą znajduje się *L. laevicauda* SCH., a także *L. sudetica*.

L. sudetica – gatunek podawany z Sudetów i Beskidu Zachodniego (Babia Góra) prawdopodobnie na podstawie błędnie oznaczonych okazów *L. flavicornis* (w serii typowej znajdują się okazy obu gatunków). Prawdziwa *L. sudetica* występuje głównie w Alpach, Karpatach Wschodnich i Południowych, Siedmiogrodzie, a w Sudetach notowana była tylko z Pradziada. Istnieje pewne prawdopodobieństwo znalezienia jej w Sudetach Wschodnich.

L. brancsiki – jest synonimem *L. laevicauda* SCHEERPELTZ, 1958. Autorzy Katalogu Fauny Polski notują ten gatunek ogólnikowo z Karpatów, Sudetów i Beskidów odnosząc te dane do terenów Czech i Słowacji. Pierwsze pewne stanowisko z Polski podał SMOLEŃSKI (1995: Wiad. Entomol., 14, 3: 133–134). Stanowisko z Gór Stołowych jest więc drugim pewnym z terenu Polski. *L. laevicauda* jest szeroko rozsiadlony w Alpach, Sudetach i Karpatach, a także w górach Bułgarii, lecz z uwagi na podziemny tryb życia jest rzadko łowiony. W kolekcjach odnajdywano ten gatunek również pod nazwą *L. flavicornis*.

LECH BOROWIEC, Wrocław